

ELIZE'S ERFGOEDEXPEDITIE

— *Het Gasthuismuseum* —

Op 2 augustus bezocht ik het Gasthuismuseum te Geel. In tegenstelling tot wat je zou denken, gaat dit museum niet over de geschiedenis van het huidige ziekenhuis. Dit museum gaat over het oude ziekenhuis of gasthuis, over het ontstaan van de gezinsverpleging in Geel en over Sint Dimpna en haar mythe. Wat dit museum zo bijzonder maakt, is dat het gebouw en alle voorwerpen in het museum écht zijn gebruikt door de zusters van Geel. Alle kamers in het museum zijn authentiek ingericht zoals in 1700.

HET LEVEN ROND 1700

In het museum leer je ook over het leven van de zusters en wat hun rol was in het gasthuis en in Geel. Zo leer je bijvoorbeeld dat ze al om 4 uur 's ochtends moesten opstaan om vervolgens om half 5 te gaan bidden. De zusters produceerden hun eigen voedsel en medicijnen. Er waren echter ook taken die ze niet zelf uitvoerden, zoals het slachten van dieren. De zusters hadden een leider, moeder overste, die de opperzuster was. Moeder overste schepte het eten op voor de zieken en bepaalde hoeveel een zieke kreeg. Wie haar beslissing aanvocht, werd gestraft, ook de zusters.

SINT DIMPNA

Sint Dimpna is de patroonheilige van Geel. Oorspronkelijk was ze de dochter van een Ierse, heidense koning en een Ierse, katholieke koningin. Ze was dus een Ierse en katholieke prinses. Na het overlijden van haar moeder wilde de koning hertrouwen met iemand die even mooi was als de overleden koningin. Uiteindelijk kreeg hij het idee om te trouwen met zijn eigen dochter. Hij deed een aanzoek, maar Dimpna vluchtte samen met een priester, Gerebernus. Ze kwamen aan in Geel en dachten dat ze veilig waren, maar de koning was hen gevolgd. De koning deed nog één laatste aanzoek, maar Dimpna weigerde. Hierop gaf de koning het bevel aan zijn soldaten om zijn dochter te onthoofden. De soldaten wilden echter geen prinses onthoofden. Terwijl zij de priester doodden, onthoofdde de koning zijn eigen dochter. Volgens de legende werd op deze plek later het gasthuis gebouwd, waar nu nog steeds de Gasthuiskapel staat. Hierdoor werd Dimpna de patroonheilige van de geesteszieken, omdat men vermoedde dat haar vader geestesziek was.

DE GEZINSVERPLEGING

Vanaf de middeleeuwen komen meer en meer pelgrims naar Geel om Sint-Dimpna voor genezing te vragen. Geesteszieke pelgrims verblijven aanvankelijk in de kerk waar ze verschillende rituelen moeten doen. De kerk wordt al snel te klein en dus vragen de priesters van de Sint-Dimpnakerk of deze mensen ook bij de Gelenaars mogen verblijven. Zo ontstaat de Geelse Gezinsverpleging. De gezinsverpleging bestaat vandaag nog, maar wordt niet meer door de kerk ondersteund, wel door het Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum (OPZ Geel). Er zijn nog steeds ongeveer 100(!) gezinnen in Geel die mensen met een mentale aandoening opvangen. Wist je dat de Geelse gezinsverpleging in 2023 werd erkend door UNESCO als immaterieel erfgoed? Ook de zusters deden mee aan de gezinsverpleging. Zij bouwden aan het klooster en gasthuis kleine huisjes. Hier woonden geesteszieke vrouwen waarvoor de zusters zorgden.

BIJZONDERE STUKKEN

In het Gasthuismuseum zijn een aantal zeer bijzondere en oude stukken te vinden. Zo kun je er een stuk van de sarcofaag van Sint Dimpna zien (ca. 8ste – 9de eeuw) en de onderkaak van de priester die met Dimpna meereisde (ca. 7e eeuw).

Als je het mij vraagt, is dit een super interessant museum. Ik geef het museum zeker een dikke 9 op 10. Dit museum doet je nadenken over bijvoorbeeld het idee of het vroeger écht allemaal beter was. Kinderen kunnen in het museum een leuk cluedospel spelen: Moord in het Gasthuismuseum. Het museum stippelt ook regelmatig kinderroutes uit voor tijdens vakanties. Je kan het museum ook bezoeken als je doof of slechthorend bent. In de kapel kun je bijvoorbeeld een filmpje bekijken van een man die de mythe van Sint Dimpna vertelt in gebarentaal. Zit je in een rolstoel of neem je liever een rollator mee? Dat kan ook. Als je rolstoel te groot is voor de deuren, kun je een rolstoel lenen van het museum. Er zijn ook altijd vouwkrukjes beschikbaar om mee te nemen tijdens je bezoek aan het museum.

Wanneer breng jij een bezoek aan het Gasthuismuseum?

* Elize Knops, 12 jaar *